

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government
Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

ZYRA PËR KOMUNIKIM ME PUBLIKUN/ KANCELARIJA ZA JAVNO
KOMUNICIRANJE/
OFFICE OF PUBLIC COMMUNICATION

THIRRJE PËR APLIKIM

PROGRAM I VEÇANTË PËR INVESTIMET NË INFRASTRUKTURËN RURALE DHE
NGRITJA E AFTËSISË KONKURRUESE NË SEKTORIN E BUJQËSISË DHE
PYLLTARISË PËRMES PËRFSHIRJES SË KOMUNITETIT NË ZHVILLIMIN RURAL
NË REGJIONIN E MITROVICES SË VERIUT

1. PROGRAM I VEÇANTË PËR INVESTIMET NË INFRASTRUKTURËN RURALE

Data e shpalljes: 14 Prill 2018

Data e mbylljes: 15 Maj 2018

Kërkesat për aplikim për investimet në infrastrukturën rurale mund të sillen direkt në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, në arkivin qendror të MBPZHR-së, zyra nr. 242 ose me email në: Arkiva.MBPZHR@rks-gov.net.

1. ARSYESHMËRIA

Përpunimi i produkteve blegtorale dhe të hortikulturës po bëhet gjithnjë e më i rëndësishëm, pasi kërkesa e tregut për sasi të freskëta të disa prej frutave, mishit dhe perimeve po fillon të plotësohet nga prodhimi vendor.

Duke parë zhvillimin e hovshëm në zingjirin e furnizimit dhe tregtimit të produkteve bujqësore, prodhuesit në Kosovë duhet të përgatiten për një sistem të ndryshëm të shitjes me pakicë, në të cilin duhet kushtuar më shumë vëmendje cilësisë dhe konsistencës. Situata e fermerëve në BE dhe në vendet që eksportojnë në BE tregon se veçanërisht fermerët e vegjël përfitojnë nga bashkimi në kooperativat e bujqve. Niveli i ulët i organizimit / integritit dhe mjedisi i papërshtatshëm kontraktues janë një sfidë tjetër për zhvillimin e sektorit të bujqësisë në Kosovë.

Spektori i bujqësisë në Kosovë përbëhet kryesisht nga fermerët e vegjël që veprojnë me teknologji dhe sisteme joefikase të furnizimit dhe marketingut. Shumica e fermave janë ekonomi familjare, prandaj prodhimi i tyre shërben për nevojat e ekonomisë familjare dhe çdo tepriçë shitet në tregjet rurale ose urbane.

2. SEKTORËT

Investimet në infrastrukturë rurale në kuadër të kësaj mase do të kenë për fokus sektorët: a) pemë, b) perime, c) mish, d) tregje bujqësore, dhe e) fabrikën për përpunimin e mbetjeve organike.

3. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME

Objektiv i përgjithshëm i kësaj mase janë investimet në infrastrukturën rurale, të cilat do të kenë ndikim të drejtpërdrejt në rritjen e aftësisë konkurruese të sektorëve të mbështetur.

3.1 OBJEKTIVAT E VEÇANTA

3.1.1 Sektori i pemëve

Objektivat e veçanta të kësaj nën mase janë:

- Zbatimi i standardeve kombëtare dhe atyre të BE-së (higjiena, siguria ushqimore, cilësia, etj.);
- Investimet në objekte për ruajtje dhe deponimin e frutave dhe në teknologji, si dhe modernizimi i objekteve të tjera përcjellëse (depot ruajtëse / ftohëse) duke futur pajisje / teknologji të reja;
- Përmirësimi i marketingut;

- Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve.

3.1.2 Sektori i perimeve

Objektivat e veçanta të kësaj nën mase janë:

- Zbatimi i standardeve kombëtare dhe atyre të BE-së (higjiena, siguria ushqimore, cilësia, etj.);
- Investimet në objekte për ruajtje dhe deponimin e frutave të imta dhe perimeve, në teknologji, si dhe modernizimin e objekteve të tjera përcjellëse (depot ruajtëse / ftohëse) duke futur pajisje / teknologji të reja;
- Përmirësimi i marketingut;
- Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve.

3.1.3 Sektori i përpunimit të mishit

Objektivat e veçanta të kësaj nën mase janë:

- Zbatimi i standardeve kombëtare dhe atyre të BE-së për prodhimet e mishit (higjiena, siguria ushqimore, mirëqenia e kafshëve, ruajtja e mjedisit, etj.);
- Futja e linjave të reja të përpunimit të mishit;
- Futja e prodhimeve të reja ose diversifikimi i prodhimeve në industrinë e mishit;
- Përmirësimi i marketingut të mishit dhe produkteve të mishit;
- Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve.

3.1.4 Sektori i tregjeve të produkteve bujqësore

Objektivat e veçanta të kësaj nën mase janë:

- Zbatimi i standardeve kombëtare dhe atyre të BE-së (higjiena, siguria ushqimore, cilësia, etj.);
- Investimet në tregun modern për shitje dhe tregtim të produkteve bujqësore, në teknologji, si dhe në modernizimin e objekteve të tjera përcjellëse (depot ruajtëse / ftohëse) duke futur pajisje / teknologji të reja;
- Përmirësimi i marketingut;
- Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve.

3.1.5 Sektori i përpunimit të mbetjeve organike

Objektivat e veçanta të kësaj nën mase janë:

- Eliminimi i mbetjeve organike në proceset e prodhimit dhe përpunimit (p.sh. mbetjet e pularive, përpunimit të pemëve, perimeve, verës dhe birrës), të cilat deri më tani hedhën në natyrë si mbetje dhe ndotin ambientin dhe lumenjtë;
- Prodhimi vendor i plehut vendor organik të cilësisë së lartë;

- Ulja e importit të plehut dhe zëvendësimi i tij me prodhim vendor me burim të lëndës së parë vendore.;
- Rritja e cilësisë së plehut në treg me çmim më konkurrues dhe, si pasojë, rritje e cilësisë së prodhimit të pemëve dhe perimeve;
- Krijimi i një burimi shtesë i të hyrave për kompanitë përpunuese (p.sh. fermat e pulave, përpunuesit etj.);
- Zvogëlimi i kultivimit me plehra konvencionale dhe artificiale.

4. KRITERET E PËRBASHKËTA TË PRANUESHMËRISË

Bizneset bujqësore të regjistruara duhet të kenë burime të qëndrueshme dhe të mjaftueshme financiare për të bashkë financuar projektin sipas kriterëve të parapara. Bashkëfinancimi nënkupton kapital financiar të mjaftueshëm për operacionalizimin e investimit. Nëse një aplikacion dorëzohet nga një grup i kompanive/kooperativave, kërkesat minimale aplikohen për tërë grupin si tërësi, dhe kompanitë /kooperativat kanë të drejt të përdorin referencat e njëra tjetrës. Në rast se shuma e grantit që kërkohet nga Ministria është 1,000,000.00 Euro, atëherë aplikuesi duhet të ofroj dëshmi se qarkullimi financiar në tri (3) vitet e fundit është të paktën 3 milionë Euro. Ky proporcion i qarkullimit bankar financiar vlen për të gjitha shumatat e kërkuara për të cilat aplikuesit aplikojnë.

5. QËNDRUESHMËRIA EKONOMIKE E NDËRMARRJES

Aplikuesi duhet të demonstrojë në planin e biznesit qëndrueshmërinë ekonomike të ndërmarrjes në fund të realizimit të projektit. Ndërmarrja duhet të demonstrojë se ajo mund t'i kryejë detyrimet dhe borxhet rregullisht, pa vënë në rrezik funksionimin normal të ndërmarrjes. Në rast të ndërtimit / rinovimit / zgjerimit, aplikuesit duhet ta dorëzojnë edhe projektin teknik të planit të ndërtimit / rinovimit / zgjerimit.

Qarkullimi financiar në tri vitet e fundit (2015, 2016,2017) duhet të jetë më i madh ose barazi me dyherësh vlerën e shumës së kërkuar nga Ministria. Në rast se shuma e garantit që kërkohet nga Ministria është 1,000,000.00 Euro, atëherë aplikuesi duhet të ofroje dëshmi se qarkullimi financiar ne tri (3) vitet e fundit është të paktën 3 milionë Euro. Ky proporcion i qarkullimit bankar financiar vlen për të gjitha shumatat e kërkuara për të cilat aplikuesit aplikojnë.

6.3. KRITERET E TJERA TË PRANUESHMËRISË

Në rastin e projekteve të ndërtimit / renovimit / zgjerimit, aplikuesit me rastin e aplikimit duhet t'i dorëzojnë:

- Certifikatën e pronësisë (Fletën poseduese) të parcelës në të cilën do të bëhet investimi;
- Në rast se toka ose objekti është marrë me qira, kontratën e noterizuar të qirasë për së paku 10 vjet duke llogaritur nga viti i aplikimit;
- Kopjen e planit të parcelës ku do të bëhet investimi;
- Kopjen e skicave të objektit;
- Parallogaritë e shpenzimeve të materialit dhe të punëve të parapara.

Pëlqimin nga organi kompetent (Komuna) për leje të ndërtimit, në rastet e projekteve të ndërtimit / zgjerimit, por jo në rastet e projekteve të rinovimit.

Ndërsa, para kërkesës për pagesë, duhet ta dorëzojë:

- Lejen për ndërtim nga organi kompetent (Komuna). Leja nuk kërkohet për projektet e rinovimit;
- Vlerësimin e ndikimit në mjedis, nëse është paraparë me ligj;
- Përfituesit duhet t'i kenë të shlyera detyrimet tatimore, tatimin në të ardhura të korporatave dhe tatimet e tjera të aplikueshme;
- Përfituesit nuk mund t'i jepet një projekt i ri nëse projektet e mëparshme nuk janë përfunduar në përputhje me kontratën e nënshkruar me MBPZHR/AZHB;
- Projektet e financuara nga ky program nuk bën të jenë të financuara nga Programi i Zhvillimit Rural 2018, nga Zyra e BE-së në Kosovë apo ndonjë donator tjetër publik vendor ose ndërkombëtar. Në rast se përfituesi ka përfitur përkrahje për projektin e njëjtë edhe nga ndonjë donator tjetër, atij nuk i jepet përkrahja ose nëse e ka marrë atë, ai do të detyrohet t'i kthejë mjetet e marra, si dhe ndaj tij do të zbatohen ndëshkimet në përputhje me ligjin;
- Përfituesi, i cili ka aplikuar në MBPZHR / AZHB dhe institucione tjera publike apo në zyrën e BE-së në Kosovë dhe projekti i tij përzgjidhet për financim nga ndonjëri prej institucioneve, duhet menjëherë të informojë MBPZHR / AZHB apo institucionet tjera përkatëse.

Të gjithë përfituesit, të cilët në planin e tyre të biznesit kanë deklaruar se do të krijojnë vende të reja të punës dhe për këtë kanë fituar pikë gjatë vlerësimit, duhet t'i krijojnë ato dhe të dëshmojnë me pagesën e kontributit pensional dhe tatimit në paga duke filluar së paku nga muaji i fundit para kërkesës për pagesën e fundit. Përfituesit janë të obliguar t'i mbajnë këto vende pune të plotësuara me punëtorë me orar të plotë për 5 vjet, aq sa zgjat periudha monitoruese.

6. INVESTIMET E PRANUESHME

- Ndërtimi i objekteve;
- Blerja e makinerive dhe pajisjeve të reja, duke përfshirë programe kompjuterike të nevojshme për funksionimin e linjave të prodhimit apo funksioneve të tjera primare që ndërlidhen me aktivitetet kryesore të ndërmarrjes;
- Të pranueshme janë investimet në nën sektorët e ruajtjes së pemëve dhe të perimeve, përpunimit të mishit, si dhe tregtimit të produkteve bujqësore, përfshirë edhe shpenzimet e marketingut për promovimin e tyre, si dhe përpunimit të mbetjeve organike.

Shpenzimet e pranueshme të marketingut për të gjitha nën masat janë: përgatitja dhe shtypja e katalogëve, fletëpalosjeve, broshurave, posterëve, etj., për promovim të produkteve, por jo edhe për shpërndarje të tyre. Po ashtu, shpenzime të pranueshme të marketingut janë edhe prodhimi i audio dhe video-spoteve promovuese, por jo edhe shpërndarja e tyre mediale.

Vlera maksimale e shpenzimeve të pranueshme për marketing është e kufizuar në 5% të totalit të shpenzimeve të pranueshme, por jo më shumë se 10,000 €.

Shpenzimet e tjera të ndërlidhura me projektin, siç janë: shpenzimet për arkitekt, për inxhinier dhe shpenzimet për studime parapake, si dhe nxjerrja e dokumenteve dhe lejeve relevante janë të pranueshme deri në 7% të shpenzimeve të pranueshme, por jo më shumë se 15,000 €, kurse shpenzimet për përgatitjen e planit të biznesit janë të pranueshme deri në 3% të shpenzimeve të pranueshme për projekt, por jo më shumë se 5,000 €.

Shpenzimet administrative, edhe pse ndodhin para nënshkrimit të kontratës, janë të pranueshme vetëm në qoftë se projekti është përzgjedhur dhe është kontraktuar nga MBPZHR-ja.

7.1. INVESTIMET E PRANUESHME PËR NËNSEKTORË

7.1.1 Investimet e pranueshme për sektorin e pemëve

Investimet e pranueshme për këtë nën masë janë:

- Ndërtimi i një qendre për ruajtjen në temperaturë të ngrirjes së pemëve në komore ftohëse dhe më pas përpunimit të pemëve në lëngje dhe produkte tjera:
 - a. Rregullimi dhe ndërtimi i bazës së objektit;
 - b. Ndërtimi i konstruksionit të jashtëm;
 - c. Ndërtimi /vendosja e kulmit;
 - d. Ndërtimi i konstruksionit të brendshëm;

- e. Blerja/montimi i dyerve dhe dritareve;
- f. Instalimi i rrymës dhe ujit e kanalizimit;
- Komore për ngrirjen e shpejtë të pemëve;
- Komore me ftohje të thellë për ruajtën e pemëve;
- Frigorifer dhe pajisje ftohëse;
- Pajisje për kalibrim;
- Hapësira për selektimin, klasifikimin, paketimin, përpunimin dhe tregtimin e pemëve.

7.1.2 Investimet e pranueshme për sektorin e perimeve

Investimet e pranueshme për këtë nën masë do të jenë:

- Ndërtimi i një qendre për ruajtjen në temperaturë të ngrirjes së pemëve në komore ftohëse dhe më pas përpunimit të pemëve në lëngje dhe produkte tjera:
 - a. Rregullimi dhe ndërtimi i bazës së objektit;
 - b. Ndërtimi i konstruksionit të jashtëm;
 - c. Ndërtimi /vendosja e kulmit;
 - d. Ndërtimi i konstruksionit të brendshëm;
 - e. Blerja/montimi i dyerve dhe dritareve;
 - f. Instalimi i rrymës dhe ujit e kanalizimit.
- Komore për ngrirjen e shpejtë të pemëve;
- Komore me ftohje të thellë për ruajtën e pemëve;
- Frigorifer dhe pajisje ftohëse;
- Pajisje për kalibrim;
- Hapësira për selektimin, klasifikimin, paketimin, përpunimin dhe tregtimin e pemëve të imta dhe perimeve.

7.1.3 Investimet e pranueshme për sektorin e mishit

- Investimet në ndërtimin e objektit/fabrikës, përfshirë depot ftohëse bashkë me pajisje;
- Investimet në pajisje për përpunim të mishit;
- Investimet në pajisje për përmirësimin e higjienës, si dhe cilësisë dhe sigurisë së prodhimeve (sidomos për të arritur standardet HACCP dhe / ose ISO 22000);
- Investimet në pajisje për përmirësimin e mbrojtjes së mjedisit, sidomos për menaxhimin e mbetjeve dhe trajtimin e ujërave të shkarkuara;
- Investimet për pajisje për kontroll të cilësisë, përfshirë laboratorët përkatës;
- Investimet për pajisje për ftohje dhe ngrirje për ruajtjen e prodhimeve të gatshme;
- Automjete të specializuara për bartjen e lëndës së parë dhe prodhimeve të gatshme;
- Investimet në teknologji për prodhimin e energjisë së ripërtëritshme;

7.1.4 Investimet e pranueshme për sektorin e tregjeve të produkteve bujqësore

Investimet e pranueshme për këtë nën masë janë:

- Ndërtimi i infrastrukturës fizike të tregut për tregtimin e produkteve bujqësore komore ftohëse:
 - a. Rregullimi dhe ndërtimi i bazës së objektit;
 - b. Ndërtimi i konstruksionit të jashtëm;
 - c. Ndërtimi /vendosja e kulmit;
 - d. Ndërtimi i konstruksionit të brendshëm;
 - e. Instalimi i rrymës dhe ujit e kanalizimit.
- Komore për ngrirjen e shpejtë të pemëve;
- Frigorifer dhe pajisje ftohëse;
- Tavolinat për shitje;
- Hapësira për selektimin, klasifikimin, paketimin, përpunimin dhe tregtimin e pemëve të imta dhe perimeve.

7.1.5 Investimet e pranueshme për qendrën e përpunimit të mbetjeve organike

Investimet e pranueshme për këtë nën masë janë:

1. Ndërtimi (komplet i fabrikës – pjesa e grumbullimit, përpunimit, prodhimit dhe zyret administrative);
2. Infrastruktura përcjellëse për funksionimin e pikës;
3. Pajisjet teknologjike të grumbullimit dhe përpunimit;
4. Pajisjet teknologjike të prodhimit dhe paketimit;
5. Mjetet e transportit të grumbullimit dhe të funksionimit të brendshëm të pikës.

8. SHTRIRJA GJEOGRAFIKE E MASËS

Investimet në kuadër të kësaj mase do të shtrihen në 5 rajonet e Republikës së Kosovës. Bazuar në kushtet klimatike dhe shtrirjes gjeografike rajonet e përzgjedhura për investime në infrastrukturë rurale janë si në vijim: a) investimet në sektorin e perimtarisë do të shtrihen në Rajonin e Prizrenit, b) investimet në pemëtari rajoni i Mitrovicës, me theks të veçantë pjesa veriore, c) sektori i mishit prodhimtari primare dhe përpunim në rajonin e Pejës, d) ndërtimi i tregut modern për produkte bujqësore në Prishtinë dhe e) ndërtimi i qendrës për përpunimin e mbetjeve organike dhe prodhimin e plehut organik në Gjilan.

9. SHKALLA E PËRKRAHJES PUBLIKE

Shkalla e mbështetjes publike është 50 % të vlerës së investimit.

Agrobizneset do të futen në listën e ngushtë duke u bazuar në thirrjen për aplikim të parashtruara, fuqia e kapaciteteve financiare të agrobiznesit, si dhe kapacitetet e tyre për t'i menaxhuar veprimet e propozuara siç dëshmohen në përvojën e paraqitur.

Agrobizneseve që janë në listën e ngushtë, për t'u futur në procesin konkurrues, si rezultat i aplikimit të tyre do t'u kërkohet ta paraqesin një plan të plotë financiar dhe plan biznesi.

Vini re: që vendimi për përfshirjen ose përjashtimin e një agrobiznesi varet vetëm nga cilësia e aplikacionit. Nuk do të ketë asnjë prezantim shtesë për të mbështetur asnjë aplikacion, vetëm nëse MBPZHR-ja kërkon sqarime të mëtutjeshme. Nëse paraqitet nevoja për sqarime të mëtutjeshme, pyetjet që do të bëhen do t'u paraqiten të gjitha kompanive, për shkak të transparencës.

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural ka të drejtë që të mos vazhdoj me fazën e dytë, nëse aplikacionet e paraqitura nuk i përmbushin qëllimet e investimit të MBPZHR-së.

2. PROGRAM I VEÇANTË NGRITJA E AFTËSISË KONKURRUESE NË SEKTORIN E BUJQËSISË, PYLLTARISË PËRMES PËRFSHIRJES SË KOMUNITETIT NË ZHVILLIMIN RURAL NË REGJIONIN E MITROVICES SË VERIUT

Data e shpalljes: 14 Prill 2018

Data e mbylljes: 30 Maj 2018

1. Profili i sektorit

Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe pylltarisë kanë rëndësi të veçantë, si në aspektin e përmirësimit të bilancit tregtar, uljes së papunësisë, sigurisë së produkteve ushqimore, mbrojtjes së ambientit dhe përmirësimit të jetës së qytetarëve në përgjithësi. Prandaj sektori i bujqësisë mbetet një nga prioritetet kryesore të Qeverisë.

MBPZHR përmes ofrimit të granteve me shuma të vogla ka për qëllim rritjen e aftësisë konkurruese, rritjen e madhësisë së fermave, rritjen e prodhimit të ushqimit të shëndetshëm, përmirësimin e kushteve socio-ekonomike, uljen e kostos së prodhimit, përmirësimin e infrastrukturës rurale, ruajtjen e burimeve natyrore dhe biodiversitetit.

Ofrimi i mbështetjes përmes këtyre granteve me shuma të vogla ndikon në sigurimin e të ardhurave të favorshme për fermerët dhe popullatën rurale, promovimin e zhvillimit të qëndrueshëm të bujqësisë, si dhe ruajtjen e resurseve natyrore, mbrojtjen e tokës bujqësore, shfrytëzimin e qëndrueshëm dhe rregullimin e tokës bujqësore.

MBPZHR duhet të zhvillojë më shumë skema të granteve me shuma të vogla për disa arsye:

- **Struktura e fermës** - momentalisht në Kosovë prodhimi bujqësor është i ulët si rezultat i madhësisë së vogël të fermave (1 ha për ekonomi familjare). Fermë e vogël gjithashtu nënkupton se fermerët nuk mund të prodhojnë teprica për qëllime tregtie, prandaj rritja e mbështetjes përmes granteve me shuma të vogla është e domosdoshme që të rritet eksporti dhe të zvogëlohet importi.
- **Besimi** - krijimi i besimit të fermerëve në mbështetjen e shtetit, e cila do të rezultojë në inkurajimin e fermerëve për kultivim të tokave bujqësore dhe rritje të prodhimit bujqësor në të ardhmen.
- **Norma e papunësisë** - Bujqësia dhe pylltaria janë sektor të rëndësishëm ekonomik, të cilët sigurojnë pjesën më të madhe të punësimit në Kosovën e pasluftës, mirëpo prapë norma e papunësisë në Kosovë arrin nivelin e 30 % e cila konsiderohet të jetë një nga normat më të larta në Evropë (10.5 % në vendet e BE-së). Duke marrë parasysh se rreth 62% e popullsisë jeton në zonat rurale dhe se papunësia është më e theksuar në këto zona (gjë që ka ndikuar në krijimin e varfërisë prej 31% dhe 10.7% varfëri ekstreme), mbështetja përmes granteve me shuma të vogla do të luaj rol të rëndësishëm për ofrimin e mundësive për punësim, rritjen e atraktivitetit dhe për krijimin e të ardhurave për njerëzit që jetojnë në zonat rurale.

MBPZHR këtë program do ta ketë në formë rotacioni, ku çdo vit do të jetë rajon i ndryshëm i implementimit.

2 Objektivat strategjike

Objektivat strategjike të kësaj mase janë të ndërlidhura me objektivat strategjike të PBZHR-së 2014-2020 dhe korrespondojnë me:

- Ngritja e punësimit dhe përmirësimi i mirëqenies sociale;
- Ndalimi i migrimit social rural – urban;

- Rritja e prodhimit të produkteve bujqësore dhe pyjore jo drusore;
- Promovimi dhe marketingut dhe i tregjeve për produkteve bujqësore;
- Ngritja e shkathtësisë së fuqisë punëtore;
- Krijimi i vendeve të reja të punës.

Ndërsa objektivat strategjike të kësaj politike janë objektiva komplementare edhe me objektivat e përgjithshme që dalin nga PBZHR 2014 -2020 dhe që mbulojnë disa fusha të strukturuar në 6 komponentë:

- Zhvillimi i njohurive dhe ndryshimeve në bujqësi, pylltari dhe zona rurale;
- Rritja e aftësisë konkurruese në të gjithë sektorët e bujqësisë dhe rritja e qëndrueshmërisë së fermave;
- Promovimi i organizatave të ushqimit dhe menaxhimi i rrezikut në bujqësi;
- Restaurimi, ruajtja dhe përmirësimi i ekosistemeve të varura nga bujqësia dhe Pylltarisë;
- Promovimi i efikasitetit të resurseve;
- Promovimi i përfshirjes sociale, zvogëlimit të varfërisë dhe zhvillimit ekonomik në zona rurale.

3. Kriteret e përbashkëta të pranueshmërisë

Nëse aplikuesi është person fizik, ai duhet të jetë së paku 18 vjeç, që nuk i ka mbushur 61 vjet. Në rastin e ndërmarrjeve ky kriter nuk aplikohet;

Personi fizik duhet ta ketë të përfunduar shkollimin e detyrueshëm elementar (8 ose 9 vjeçar) -Në rastin e ndërmarrjeve, kërkesa e sipërpërmendur vlen për pronarin ose për personin e autorizuar të ndërmarrjes. Personi i autorizuar duhet të ketë kontratë pune së paku edhe për tri vjet; pas momentit të aplikimit;

Aplikuesit duhet t'i kenë të shlyera detyrimet tatimore dhe atë, personat fizik, tatimin në pronë, kurse ndërmarrjet, tatimin në të ardhura të korporatave dhe tatimet e tjera të aplikueshme;

3.1. Standardet Kombëtare

Përfituesit nga nën masa e blegtorisë duhet që t'i përmbushin standardet kombëtare për shëndetin e kafshëve, mirëqenien e kafshëve dhe mbrojtjen e mjedisit sipas legjislacionit në fuqi.

3.2 Kriteret e tjera të pranueshmërisë

Të gjitha asetet që kanë të bëjnë me investimin (toka, stallat, kafshët, pemishtet etj.) duhet të jenë të regjistruara në Regjistrin e Fermës.

Të gjitha kontratat e qiramarrjes duhet të jenë të motorizuara, përveç kontratave të qiramarrjes me Agjencinë e Pyjeve të Kosovës (APK) dhe me komuna, të cilat nuk ka nevojë të jenë të noterizuara

Në rast të tokave të marra me qira nga Agjencia e Pyjeve të Kosovës, kontratat mund të jenë edhe për kohë më të shkurtër se sa është e paraparë për aplikuesit e tjerë. Tokat pyjore (sipas certifikatës së pronësisë) nuk pranoen si tokë bujqësore.

Në rastin e projekteve që parashohin ndërtim apo zgjerim, aplikuesit me rastin e aplikimit duhet të dorëzojnë:

- Certifikata e pronësisë (Fletën poseduese) të parcelës, në të cilën do të bëhet investimi;
- Në rast se toka ose objekti është marrë me qira, kontratën e noterizuar të qirasë për së paku 10 vjet duke llogaritur nga viti i aplikimit;
- Kopjen e planit të parcelës ku do të bëhet investimi;
- Kopjen e skicave të objektit;
- Parallogaria e shpenzimeve të materialit dhe të punëve të parapara;
- Pëlqimin e komunës që dëshmon se në rast të dhënies së grantit, aplikuesi mund të marrë leje ndërtimi;

Përfituesi, para se të bëjë kërkesën për pagesë në MBPZHR, duhet të dorëzojë:

- Lejen për ndërtim nga organi kompetent i Komunës;
- Në rastin e projekteve që parashohin renovim, aplikuesit, me rastin e aplikimit duhet të dorëzojnë parallogaritë e shpenzimeve të materialit dhe të punëve të parapara.

Në rast të ndërtimit, zgjerimit apo renovimit të objekteve, të ngritjes së pemishtes apo vendosjes së sistemit të ujitjes në toka të marra me qira, kontrata për qiramarrje duhet të jetë për së paku 10 vjet duke llogaritur nga viti i aplikimit.

Kontrata duhet të përmbajë edhe pëlqimin e pronarit (qiradhënësit), për investimin që do të bëhet në tokën e tij.

Kontrata për qiramarrje nuk kërkohet vetëm në rastet kur pronari i tokës dhe aplikuesi janë në marrëdhënie bashkëshortore apo në vijë të drejtë të gjakut pa kufij (p.sh.: stërgjyshërit, gjyshërit, prindërit, fëmijët, nipërit, etj.) dhe kjo dëshmohet përmes certifikatës së martesës apo certifikatës së lindjes dhe / apo certifikatës së vdekjes. Po

ashtu, aplikuesi duhet të plotësojë Deklaratën nën betim, me të cilën dëshmon se toka me të cilën aplikon është trashëguar nga ai.

4. Kriteret e veçanta të pranueshmërisë

4.1 *Spektori i pemëve*

Në momentin e aplikimit për investime në sektorin e pemëve, aplikuesit duhet të dëshmojnë se kanë sipërfaqe të tokës bujqësore në pronësi, të trashëguar apo të marrë me qira për së paku 10 vjet të llogaritur nga viti i aplikimit dhe atë së paku 0.10 hektarë për pemë drufutore (molla, dardha, kumbulla, vishnja, arra, lajthia, qershia, kajsia, pjeshka, ftoni, dredhëza, mjedër, manaferra, boronicë);

Përfituesit për ngritje të pemishteve të reja, para kërkesës për pagesë, nëse blejnë fidanë të prodhuar në Kosovë, duhet të dorëzojnë kopjen e certifikatës fito-sanitare mbi gjendjen shëndetësore të materialit fidanor që përmbush kriterin CAC (ConformitasAgrariaCommunitatis) dhe kopjen e licencës së prodhuesit, kurse ata që blejnë fidanë të importuar nga vendet e BE-së, duhet të dorëzojnë kopjen e certifikatës fito-sanitare mbi gjendjen shëndetësore të materialit fidanor që përmbush së paku kriterin CAC të lëshuar nga prodhuesi, certifikatën për prejardhjen e origjinës dhe lejen e importit të ndërmarrjes importuese.

Fidanët e mbjellë të pemëve drufutore duhet të kenë të ngjitur në trup etiketën e institucionit certifikues.

4.2 *Spektori i perimeve*

Në momentin e aplikimit për investime në depo në nivel të fermës për pemë dhe perime (përfshirë patatën), aplikuesit duhet të dëshmojnë se kanë së paku 1 hektarë sipërfaqe të tokës bujqësore në pronësi, të trashëguar apo të marrë me qira për së paku 10 vjet .

Fermerët që planifikojnë ndërtimin e serrave duhet të dëshmojnë se kanë tokë të mjaftueshme, së paku 0.10 ha në pronësi apo të marrë me qira për së paku 10 vite.

4.3 *Spektori i qumështit dhe mishit*

Për investime në sektorin e mishit dhe qumështi (majmëria e viçave dhe derrave, lopëve qumështore), aplikuesit nuk janë të obliguar të kenë viça/derra/lopë në momentin e aplikimit, por para kërkesës për pagesën e fundit duhet të kenë së paku 1-4 krerë viça, ose 5 derra për trashje me matrikuj të Republikës së Kosovës ose të vendeve të BE-së,

dhe këto duhet t'i dëshmojnë me dokumente përkatëse dhe me praninë e tyre në stallë, si dhe 1- 5 lope qumështore. Aplikantët që aplikojnë për ndërtimin e stallës për viça dhe për derra, në projektin e tyre duhet ta përfshijnë edhe depon e plehut me kapacitet të mjaftueshëm për së paku 3 muaj (shiko listën e standardeve minimale kombëtare). Në rast të investimeve në mekanizim bujqësor për kultivimin e tokës, aplikuesit duhet të dëshmojnë se kanë të paktën 0.5 hektar të tokës bujqësore për çdo krerë lope, respektivisht 0.05 hektar të tokës bujqësore për kokë dele/dhie, derra në pronësi, të trashëguar apo të marrë me qira për së paku 5 vjet.

4.4 Sektori i hurdhave të peshqve

Nuk ka kritere të veçanta, megjithatë, për investime në këtë sektor aplikuesit duhet të dëshmojnë se kanë sipërfaqe të mjaftueshme tokësore, si dhe kanë eksperiencë në këtë lëmi.

4.5 Sektori i frutave pyjore jo drusore dhe bimëve aromatike

Për investime në këtë sektor pikuesit duhet të dëshmojnë se:

- Kanë pranuar dhe përpunuar çdo vit të paktën 100 kg të frutave të malit, kërpudhave dhe bimëve aromatike dhe mjekësore në 2 vitet e fundit;
- Kanë së paku 1 punëtorë (ekuivalent me punëtore me orar të plotë);
- Kanë tregtuar të paktën 90% të prodhimit të tyre;
- Të dëshmojnë se kanë paguar të gjitha obligimet (tatimet) ndaj shtetit dhe komunës që i përkasin;
- Të nënshkruajnë një deklaratë me të cilën obligohen se do t'ju përmbahen kritereve të përzgjedhjes edhe tri vjet pas marrjes së pagesës.

5. Investimet e pranueshme

5.1 Sektori i pemëve

- Investimet në ngritjen e pemishteve të reja me sipërfaqe minimale prej 0.10 hektar për pemë drufrutore dhe për pemë manore;
- Investimet në vendosjen e sistemeve të ujitjes në fermë, sipas praktikave efikase të ujitjes;
- Investimet në makineri bujqësore dhe pajisje për pemishte, për mbrojtje të bimëve, për plehërim, për vjelje dhe trajtim pas vjeljes;
- Investimet për blerje të traktorit për pemët dru-frutore;
- Për pemët manore blerja e traktorëve është investim i papranueshëm;

- Investimet në ndërtimin dhe përmirësimin e objekteve për aktivitetet e pas vjeljes, objekteve për vendosjen e makinave, si dhe depove për produkte për mbrojtje të bimëve dhe për plehra artificiale;
- Investimet në dhoma për ftohje ose frigorifer për pemët manore;

5.2 *Spektori i perimeve*

- Investimet në ndërtimin e serrave të përhershme për perime, pemë manore apo fidanë. Sipërfaqja minimale e një serre është 0.01 hektarë;
- Blerja dhe instalimi i pajisjeve për arritjen e kushteve të kontrolluara klimatike, përfshirë pajisjet për ngrohje në serra;
- Investimet në vendosjen ose avancimin e sistemeve të ujitjes në serrë sipas praktikave efikase të ujitjes;
- Ndërtimi i objekteve për trajtim pas vjeljes (klasifikim, paketim, etiketim) dhe për ruajtje të prodhimit, si dhe depove për produkte për mbrojtje të bimëve dhe për plehra artificiale;
- Blerja e mekanizmit përkatës për kultivimin e perimeve në fushë të hapur apo në serra (makinë për mbjellje të fidanëve, makinë për shtrirje të folisë.)

5.3 *Spektori i qumështi dhe mishit, bletëve*

- Ndërtimi/rinovimi/zgjerimi i stallave, objekteve përcjellëse (deponitë e plehut, hangarët e ushqimit voluminoz, depot e silazhit) dhe infrastrukturës në fermë (p.sh. furnizim me ujë në nivel ferme);
- Investimet në pajisje për rritje të zogjve njëditor (pajisje për ngrohje, për ushqim, për furnizim me ujë);
Investimet në modernizimin e sistemit të ushqimit dhe furnizimit me ujë;
- Investimet në makineri bujqësore dhe pajisje për kultivim të bimëve foragjere dhe drithërave, mbrojtje të bimëve, plehërim dhe korrije;
- Investimet për blerje të traktorit;
- Investimet për pastrimin/largimin e plehut organik (të lëngët dhe të ngurtë) dhe deponimin e tij;
- Investimet për prodhimin e ushqimit të koncentruar,
- Blerja e bagëtive;
- Blerja e koshereve me dhe pa bletë;
- Blerja e makinerisë dhe pajisjeve për prodhimin dhe përpunimin e mjaltit;
- Rimorkio të specializuara për bartjen e koshereve;
- Investimet në pajisje për nxjerrjen e produkteve të bletës;
- Investimet në pajisje për kultivimin e mëmave;
- Ndërtimi / rinovimi / zgjerimi i dhomës së mjaltit;
- Blerja e linjave teknologjike për mbushje dhe paketim të mjaltit;

5.4 Sektori i peshqve

- Ndërtimi i bazenave dhe hurdhave për kultivim të peshqve

5.5 Sektori i frutave pyjore jo drusore dhe bimëve aromatike

- Ndërtimi / renovimi / zgjerimi i objekteve për ruajtjen, përpunimin dhe paketimin e bimëve mjekuese, frutave pyjore dhe kërpudhave të grumbulluara;
- Blerja e pajisjeve për larje, pastrim, ruajtje, klasifikim dhe përpunim; Blerja e pajisjeve për tharje, për ftohje, për ngrirje të thellë, etj.;
- Blerja e rafteve për tharje;
- Blerja e pajisjeve për matje, paketim dhe etiketim;
- Frigoriferët;
- Makina për prerje (grirje)

6. Shpenzimet (kostot) e papranueshme

- Taksat, duke përfshirë tatimin në vlerën e shtuar;
- Taksat doganore dhe të importit, ose ndalesa e tjera;
- Blerja, marrja apo lëshimi me qira i tokës dhe i objekteve ekzistuese;
- Gjobat, ndëshkimet financiare dhe shpenzimet për proceset gjyqësore;
- Pajisjet e dorës së dytë;
- Detyrimet bankare, shpenzimet e garancioneve dhe detyrimet e ngjashme;
- Shpenzimet operative dhe të mirëmbajtjes;
- Shpenzimet e bëra para publikimit të procedurës relevante të aplikimit;
- Kontributet e pakthyeshme.

10. Dokumentacioni i nevojshëm:

- Përfituesit e projekteve investuese duhet të dorëzojnë projektin sipas formatit të kërkuar nga MBPZHR si pjesë e aplikacionit. Në rast të punëve të ndërtimit dhe/ose rindërtimit, dokumentacioni teknik me plan të ndërtimit dhe/ose rindërtimit duhet përgatitur dhe dorëzuar bashkë me planin e biznesit;
- Kopjen e letërnjoftimit të Republikës së Kosovës (për personat fizik) ose kopjen e regjistrimit të biznesit (për persona juridik), dokumentin i cili vërteton se kush e ka autoritetin që të nënshkruaj për kompaninë;
- Kopjen e llogarisë së vlefshme bankare;

- Dëshminë kadastrale të sasisë së tokës së bujqësore (ara, livadhe dhe kullota) në posedim ose kopjen e kontratës që dëshmon të drejtën e shfrytëzimit (qira) të sipërfaqes së tokës bujqësore së paku për tri vjet pas aplikimit;
- Lejen e ndërtimit lëshuar nga organi kompetent i komunës;
- Pëlqimin e komunitetit në mjedisin ku planifikohet ndërtimi i stallës dhe
- Dëshminë e vlerësimit të ndikimit mjedisor (vetëm nëse ajo kërkohet me ligj).

11. Shkalla e përkrahjes publike

Shkalla e mbështetjes publike është 90 % të vlerës së investimit.